

ENCOUNTER POINT

נקודת מוצא • نقطة احتكاك • ENCOUNTER POINT

ערכת הנחיה לסרט התיעודי נקודת מוצא

JUST VISION

שמעון הצדיק 9

ירושלים, 97250

טלפקס: 02-5827363

אי מייל: info@justvision.org

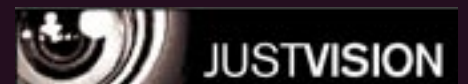
אתר: www.justvision.org

נקודת מוצא

WWW.JUSTVISION.ORG

نقطة احتكاك

תקציר

נקודת מוצא חודר מעבר לדימויים ולכותרות שבתקשורת, המוצגים כאמת צרופה, ומביא את סיפורם של שלמה, מתנחל לשעבר; עלי, פלסטיני שישב בכלא בישראל, ששכל את אחיו זנח את דרך הנשק; רובי, אם ישראלית שכולה; סמי, אסיר לשעבר פלסטיני; צביקה, אב ישראלי שכול; ג'ורג', אב פלסטיני שכול; רותי מתל - אביב ועזיז מטול כרם, שמסכנים את ביטחונם ואת מעמדם הציבורי על מנת לקדם תנועה אזרחית לאי-אלימות ולשלום. גם בצל פיגועי ההתאבדות והמחסומים ממשיכים גיבורי הסרט, מנהיגים אזרחיים אמיתיים, לפעול הן בקרב קיצונים משני הצדדים והן בקרב הקהל הרחב. פעילותם לבלימת האלימות והתמודדותם עם הפחד מובילות אותם לא אחת מעבר למוכר, אל מקומות חדשים ומפתיעים.

80 דקות, 2006, ארה"ב/ישראל/
הרשות הפלסטינית.
עברית, ערבית ואנגלית; כותרות
בעברית, ערבית ואנגלית.
במאית: רונית אבני; במאית משנה
ועורכת: ג'וליה באשה; מפיקות: נהני
ראוס, רונית אבני וג'ולין מחלוף.

אנו מקוות שמחויבותן של הדמויות בסרט תהווה השראה לתלמידים
ליכולתם של אנשים מן השורה להביא לשינוי

נקודת מוצא ערכת הנחיה תוכן העניינים

אודות הסרט

- 4 מטרת הערכה ↵
- 5 דבר הבמאית ↵
- 6 הדמויות המרכזיות בסרט ↵
- 8 מבנה הסרט ↵

הצעות לפעילות

- 10 הנחיות למורה/מנחה ↵
 - 11 צפייה רצופה - פעילות, שאלות לדיון
ושאלות נוספות לדיון בתנועות נוער ↵
 - 16 צפייה מקוצרת - צפייה חלקית
לפי קבוצות פרקים ↵
- 29 נספח מפות
- 31 טופס משוב

חשוב שמחנכים יעוררו בקרב תלמידים מודעות לחשיבותה של אחריות חברתית וליכולתהו של כל אחת/ד מאיתנו להוביל שינוי חברתי, אם רק ירצו בכך

ברוכים הבאים לערכת ההנחיה לסרט נקודת מוצא.

- ✍ הסרט הופק על ידי ארגון ג'סט ויז'ן (Just Vision) במטרה לתמוך בפעילות אזרחית של ישראלים ופלסטינים העושים למען סיום הסכסוך בדרכים לא אלימות.
- ✍ הערכה מתבססת על הסרט נקודת מוצא שאורכו 80 דקות ולו תרגום לעברית, ערבית ואנגלית. אנו ממליצות בחום לעבוד עם הגרסה המלאה של הסרט; אם אין באפשרותכם להקצות את הזמן הנדרש לכך, הערכה כוללת הצעות לפעילות מקוצרת על פי זמן הפעילות, נושאים ומשתתפי הסרט.
- ✍ נשמח מאוד לקבל מכם סיכום על הפעילות שערכתם ומשוב, כולל לקחים, הצעות והמלצות, וכן מערכים שהכנתם בעצמכם.

מבנה הערכה

- ✍ הערכה נחלקת לשתיים, כשבחלקה הראשון מידע אודות הסרט ובחלקה השני הצעות לפעילות: הנחיות לצפייה רצופה, הצעות לפעילות (כולל פעילות עם מפה) ושאלות לדיון, על פי חלוקה לנושאים.
 - ✍ הנחיות לצפייה מקוצרת בסרט: הצעות לצפייה בקבוצת פרקים על פי זמן הצפייה, הדמויות המופיעות ונושאים מרכזיים לדיון.
- לפני הכל ולפני הפעילות עם הכיתה, מומלץ לצפות בסרט במלואו ולרשום בזמן הצפייה הערות ונקודות למחשבה ולדיון. הצפייה המוקדמת תתרום להחלטתכם אם להקרין את הסרט במלואו, ואם לא, באילו נושאים או דמויות חשוב לכם להתמקד ובאיזו פעילות מקוצרת לבחור.

מידע טכני

- ✍ למידע על רכישה או השאלה של עותק לצפייה, נא לפנות לכתובת אי מייל: nekudatmotza@justvision.org
- ✍ אורכו של הסרט 80 דקות, הכתוביות הן בעברית, ערבית ואנגלית.
- ✍ מומלץ שבקבוצה יהיו עד 15 משתתפים, כדי לאפשר השתתפות חופשית ופעילה.
- ✍ ציוד להקרנה: מקרן, מסך, מערכת שמע וגן די.וי.די.

צרו קשר

בסוף הערכה תמצאו טופס משוב. נשמח מאד לשמוע את הערותכם על הערכה ועל השימוש בה. כמו כן, אנו עומדים לשירותכם בכל עת, החל משלב תכנון הפעילות. נשמח לעזור ולסייע, לפניות: nekudatmotza@justvision.org

עבודה מהנה!

תודה לליאורה גל שכתבה את המדריך ולד"ר אביגיל יעקובסון שהשתתפה בכתיבתו. תודה גם לרותי חוצן, לחאתם דראושה, לגלדיס אבו אלעזאם, לדנית שחם, לאיימי קרוניש, לצוות במרכז לחינוך הומניסטי בקיבוץ לוחמי הגטאות ולאמל אבו זיידאן, שהקדישו מזמנם ומניסיונם הרב. תודה לתמר אלמוג, לרמי אלחנן, ול"מפה" שתרמו את השימוש במפות.

דבר הבמאית

כבר שנים רבות, נוכח אלימות הרסנית וכאב, פועלים אלפי אנשים מן השורה לסיום שפיכות הדמים, לשמירה על זכויות אדם ולקידום פיוס בין ישראלים ופלסטינים. אך למרות שמספר הישראלים והפלסטינים התומכים בשלום גדול ממספר הדוגלים באלימות, נבלע קולם בכותרות הסנסציוניות. מתוך מודעות לפער הזה וכדי להשמיע את קולם של הגיבורים המושכחים האלה גיבשתי צוות של פלסטיניות, צפון ודרום אמריקאיות וישראליות. אחרי 475 ראיונות מקדימים, שנתיים של תחקיר ו-16 חודשי הפקה בחר הצוות הרב-לאומי והרב-לשוני שלנו כמה דמויות, משני הצדדים, בנה איתן יחסי אמון וזכה להיכנס לחדרי החדרים של חייהן ופעילותן.

נקודת מוצא מביא את סיפורם של שמונה פלסטינים וישראלים שהסכסוך גבה מהם מחיר יקר. חלקם איבדו את חירותם או את ביתם, חלקם איבדו את מעמדם בקהילה ובציבור; חלקם שכלו את ילדיהם או בני משפחה קרובים אחרים. אך כולם גברו על הזעם ואולי על הרצון לנקמה, נחלצו ממעגל האלימות והשנאה ובחרו לפעול בדרכים לא אלימות לסיום הסכסוך.

אלה לא סיפורים אידיליים: הגיבורים שלנו מתמודדים עם התנגדות נרחבת ולעיתים נכשלים בצעדיהם. אך הם אינם מוותרים. אנו עוקבים אחריהם מתל-מונד לטול-כרם; מפיגוע התאבדות בתל-אביב להלווייתה של ילדה בת שתיים-עשרה בבית לחם, אל המפגש הראשון בין מתנחל לשעבר לאסיר פלסטיני משוחרר. גיבורי הסרט עומדים בחזית של פעילות ליצירת קונסנזוס חדש של אי-אלימות ושל שלום בחברות הישראלית והפלסטינית. אולי שנים מהיום יוכרו מעשיהם כתרומה מכרעת לשינוי באזור.

נקודת מוצא צולם בערבית ובעברית בידי צוות רב-לאומי ומקומי. זהו סרט על תקווה ואומץ ומתוך כך גם על השתיקה - שתיקתם של עיתונאים ופוליטיקאים המתעלמים מן המאמצים החשובים של פעילי שלום אזרחיים. כפי שאומרת רוֹבִי דמלין, אם ישראלית שכולה, "אין דבר כזה פרו-ישראלי או פרו-פלסטיני, יש רק פרו-פתרון."

אני מברכת אתכם על שבחרתם להשתמש בסרט במסגרת פעילותכם החינוכית. יש לדעתי דרכים רבות לעורר דיון בנושאים השונים העולים מן הסרט ואני מקווה לשמוע מכם על הפעילות וכמוכן, לקבל המלצות להמשך.

רונית אבני

נקודת מוצא מביא את סיפורם של שמונה פלסטינים וישראלים שהסכסוך גבה מהם מחיר יקר. חלקם איבדו את חירותם או את ביתם, חלקם איבדו את מעמדם בקהילה ובציבור; חלקם שכלו את ילדיהם או בני משפחה קרובים אחרים. אך כולם גברו על הזעם ואולי על הרצון לנקמה, נחלצו ממעגל האלימות והשנאה ובחרו לפעול בדרכים לא אלימות לסיום הסכסוך

עלי אבו עוואד

בשנים 2000-2004 שהה עלי בערב הסעודית לצורך טיפול רפואי לאחר שנורה ברגלו בידי מתנחל. בעת שהותו שם נודע לו שאחיו יוסף נהרג בידי חייל ישראלי. בעבר ישב עלי בכלא הישראלי על הפגנות נגד הכיבוש, זריקת אבנים והשתייכות לארגון הפתח. אחרי שאחיו נהרג הצטרף עלי לפורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני. עלי מפיץ את רעיון ההתנגדות הלא אלימה ברחבי הגדה המערבית ובישראל, נפגש עם חמושים פלסטינים ועם מי שמאוימים על-ידי מתנחלים, מתמודד עם שנאת האחר משני הצדדים ועם הסטיגמה נגד מי שמשתפים פעולה עם "האויב". עלי אומר שלעולם לא יסלח לחייל שהרג את אחיו, אבל שלא צריך לאהוב ישראלים כדי לעשות איתם שלום. בשנה האחרונה היה עלי שותף להקמת "א-טריק" [הדרך], עמותה פלסטינית המקדמת חינוך לדמוקרטיה בחברה הפלסטינית.

רוֹבִי דֶמְלִין

בשנת 2002 הרג צלף פלסטיני קבוצת חיילים ישראלים במחסום עין-עריק. בנה של רובי דמלין, דייוויד, שפיקד על המחסום, היה בין ההרוגים. אובדן בנה והידיעה שנהרג תוך שמירה על התנחלויות שלקיומן התנגד - אינם נותנים לרובי מנוח. לאחר שדייוויד נהרג הצטרפה רובי לפורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני. היא מקדמת פיוס ישראלי-פלסטיני באמצעות שיחות ומפגשים ברחבי ישראל והשטחים ובעולם. רובי אומרת שפעילותה נועדה לקדם

הבנה בין ישראלים לפלסטינים. במציאות הישראלית היא מוצאת הדים לדרום-אפריקה של ימי נעוריה.

שלמה זגמן

רוב חייו של שלמה עברו עליו באלון שבות, התנחלות סמוכה לכית לחם. בנעוריו היה תומך פעיל של תנועת מולדת אך מאוחר יותר נחשף לדעותיו של ישעיהו לייבוביץ' והכיר בכך שכיבוש השטחים מסכן את קיומה של ישראל כמדינה יהודית. התבטאויותיו ברוח זו הרגיזו רבים בהתנחלויות, הוא ואשתו עברו לתוך תחומי הקו הירוק ושלמה היה לאחד ממייסדי "ציונות דתית ריאלית"², קבוצה דתית התומכת בפניו התנחלויות. שלמה יוצא למסע בגדה המערבית ובישראל, בוחן את ההנחות שלו ושל החברה הישראלית לגבי הסכסוך, ומגיע מעבר לעמדות שמאל-ימין מסורתיות.

סמי אל-ג'ונדי

סמי נולד למשפחת פליטים פלסטינים בעיר העתיקה בירושלים ובילה את שנות העשרים לחייו בכלא. הוא נידון לעשר שנות מאסר על חברות בפתח. מאחורי הסורגים הרבה לקרוא ולשוחח בענייני פוליטיקה. בהשראת כתביהם של גנדי, נלסון מנדלה ומרטין לותר קינג הגיע להכרה שאי-אלימות היא הגישה הטובה ביותר לסיום הסכסוך ולהבטחת זכויותיהם של הפלסטינים. עם שחרורו, בשנת 1991, הצטרף לארגון "זרעים של שלום"³, ניהל את המרכז הירושלמי של הארגון והכשיר בני נוער ישראלים

עלי אבו עוואד

סמי אל-ג'ונדי

רוֹבִי דֶמְלִין

שלמה זגמן

² התנועה שמה דגש על בניין חברה ישראלית צודקת ומבקשת להתוות דרך חלופית לגישה הרווחת בציונות הדתית, גישה הקושרת בין מימוש הערכים וקיום המצוות לבין וההתיישבות היהודית ביהודה, שומרון וחבל עזה. (ראו <http://www.tzionut.org>)

¹ פורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני הוא ארגון הכולל כמה מאות ישראלים ופלסטינים שאיבדו את יקיריהם כתוצאה מהסכסוך ופועלים יחד כדי למנוע שכול עתידי - להפסיק את העוינות והאלימות ולהגיע להסכם מדיני-פוליטי. הפורום מקיים פעילויות היכרות ותמיכה עבור חבריו, מנהל מסעות הסברה ציבוריים ומקיים מפגשים עם תלמידים ועם קהלים שונים. (ראו www.theparentcircle.org)

ופלסטינים לדיאלוג ולמנהיגות שוחרת שלום. לאחרונה סיים סמי את תפקידו ב"זרעים של שלום" וברצונו ליזום מפגשים משותפים לנוער בירושלים.

סא"ל (מיל') צביקה שחק

בשנת 1996 נהרגה בתו של צביקה, בת-חן, בפיגוע בדיזנגוף סנטר. היא היתה בת חמש-עשרה במוחה; הוא נקרא לזהות את גופתה באבו-כביר. במהלך השבעה גילו צביקה ואשתו אילת שיומני בתם מלאים בשירים על שלום. הם פרסמו את שיריה של בת-חן בעברית ובערבית והיו ממייסדי פורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני. צביקה שחק הוא סגן אלוף במילואים ומאמין שחשוב שלישראל יהיה צבא חזק, אבל שביטחון אמיתי תלוי בשלום עם הפלסטינים.

ג'ורג' סעאדה

בשנת 2003 היו ג'ורג', אשתו נג'ווא ושתי בנותיהם בדרכם הביתה מקניות בסופרמרקט בבית-לחם. חיילים ישראלים פתחו באש על מכוניתם והרגו את בתם בת השתיים עשרה, קריסטיין. ג'ורג' נפגע אנושות ושכב שלושה ימים מחוסר הכרה במחלקה לטיפול נמרץ; נג'ווא קברה את בתם בלעדיו. פחות משנה אחר כך הצטרף ג'ורג' לפורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני. ג'ורג', כיום סגן ראש עיריית בית-לחם, אומר שכנוצרי הוא סולח לחיילים שהרגו את בתו, אבל השלום יבוא רק כשישראל תסיים את הכיבוש.

רותי עצמון

רותי עצמון עומדת בראש עמותת "חלונות" - אפיקים לתקשורת⁴, עמותה ישראלית-פלסטינית המפגישה נוער ישראלי ופלסטיני ומוציאה לאור מגזין נוער בערבית ועברית. כשהטלפון מצלצל במשרדה הצנוע, בקומת קרקע בלב תל-אביב, רוב הסיכויים שמדובר בידיעה על עוצר או סגר בשטחים, או בתשובה על בקשות לאישורי מעבר צה"ליים לשותפים פלסטינים - מידע שיקבע האם הסדנא או המפגש המשותף אכן יתקיימו כמתוכנן. רותי עובדת בלי הפסקה, גם לנוכח המחסומים - הפיזיים והרגשיים - בשתי החברות, וממשיכה ללא ליאות במלאכה העדינה של עבודה משותפת עם מי שמשני צדי מכשול הפרדה.

מוחמד פאוזי טנג'י (עזיז)

עזיז חי בטול-כרם וגדל במחנה הפליטים הסמוך. כעובד סוציאלי הוא מחויב לשיפור חייהם של ילדים פלסטינים. מתוך אמונה שמפגש עם הצד השני מועיל לילדים ישראלים ופלסטינים ריכז עזיז את פעילות "חלונות" בטול-כרם. למרות שהצבא הישראלי לא הנפיק לו אישור כניסה לישראל מזה שנים רבות, עזיז עומד בקשר יומיומי עם הצוות הישראלי ומארח אותו כשזה מגיע לטול-כרם. הוא ועמיתיו הישראליים נאבקים לגבור על המחסומים הגבוהים שמציבים הסכסוך והכיבוש הישראלי בלא הרף בפני עבודתם המשותפת.

סא"ל (מיל') צביקה שחק

רותי עצמון

מוחמד פאוזי טנג'י (עזיז)

ג'ורג' סעאדה

⁴ חלונות: עמותה משותפת של ישראלים ופלסטינים משני צידי הקו הירוק העוסקת בתוכניות שונות, וביניהן מגזין לנוער, מפגשים בקבוצות שונות, אירועים והרצאות. לחלונות שני מרכזים: האחד בתל אביב והשני בטול כרם שבגדה. (ראו www.win-peace.org שימו לב, האתר באנגלית בלבד)

³ זרעים של שלום (Seeds of Peace) הוא ארגון שמטרתו להעצים מנהיגים צעירים מאזורי קונפליקט ולהקנות להם יישורי מנהיגות ודיאלוג. (ראו www.seedsofpeace.org)

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

משני צדי המחסום, מנקודת מבט ישראלית (שלמה זגמן) ופלסטינית (סמי אל ג'ונדי).

פרק ב: רובי ופורום המשפחות השכולות

סיפורה האישי של רובי דמלין, שכנה נהרג בעת שירות מילואים, והיכרות עם פורום המשפחות השכולות.

פרק ג: עלי ופורום המשפחות השכולות

סיפורו האישי של עלי אבו עוואד: מאסר, פגיעה מידי מתנחל, הרג אחיו.

פרק ד: עלי והנערים במרכז השיקום

עלי אבו עוואד בשיחה עם צעירים פלסטינים במרכז שיקום בבית לחם.

פרק ה: סמי

סיפורו של סמי אל-ג'ונדי: מאסר, מעבר מתמיכה במאבק האלים לתמיכה במאבק לא אלים, "זרעים של שלום" בירושלים.

פרק ו: צביקה וג'ורג'

סיפוריהם של סא"ל (מיל) צביקה שחק וסגן ראש עיריית בית לחם, ג'ורג' סעאדה, ששכלו את בנותיהם: בת-חן שחק נהרגה בפיגוע וקריסטין סעדה נהרגה מידי חיילי צה"ל. צביקה וג'ורג' נפגשים בפורום המשפחות השכולות.

פרק ז: חלונות

אתגרי המפגש המשותף: רותי עצמון ועזיז.

פרק ח: רובי ופורום המשפחות השכולות בגוש קטיף

חברים ישראלים מפורום המשפחות השכולות נוסעים לבקר בגוש קטיף (רצועת עזה) ולהיפגש עם תושביו.

פרק ט: עלי בחברון

עלי נפגש במושג "נורמליזציה" ומדבר עליו, שיחה במתנ"ס בבית לחם על אי אלימות פלסטינית.

פרק י: שלמה

סיפורו של שלמה זגמן: שלמה גדל בהתנחלות אלון שבות שבגוש עציון. הוא בודק את תפיסותיו, בוחן הנחות שיש לרוב הישראלים על הסכסוך ושותף להקמת "ציונות דתית ריאלית". שלמה ומשפחתו עוזבים את ההתנחלות ועוברים למודיעין.

פרק יא: מכתבה של רובי

רובי שומעת שהצלף שהרג את בנה נתפס ונכלא. היא מתלבטת מה לעשות וכותבת מכתב למשפחתו.

פרק יב: אחרית דבר

שני חברים פלסטינים מפורום המשפחות השכולות העבירו את המכתב של רובי למשפחתו של האיש שהרג את בנו. היא מחכה לתשובתם.

המרכז הירושלמי של "זרעים של שלום", שם עבד סמי וארגן מפגשים לבני נוער ישראלים ופלסטינים - נסגר. סמי מתכנן להשיק בירושלים תוכנית חדשה לדו-קיום.

שלמה עזב את עולם העסקים ועובד בתחום ההידברות הבין-דתית. הוא ומשפחתו גרים במודיעין.

עזיז נעצר על ידי שירותי הביטחון הישראלים לאחר שאדם מאזור מגוריו פוצץ עצמו כמטען בתל אביב. הוא הוחזק במעצר כמה שבועות, כלי שהוגש נגדו כתב אישום, וסבל יחס משפיל. רותי פעלה בלא ליאות להביא לשחרורו. השופט הצבאי קבע כי אין עילה להמשך מעצרו והורה לשחררו. מרכז חדש של "חלונות" נפתח ליד מחנה הפליטים טול-כרם.

ג'ורג' נבחר לתפקיד סגן ראש עיריית בית לחם. הוא ממשיך להיות פעיל בפורום המשפחות השכולות.

צביקה ואשתו אילת מצאו את יומניה של בתם המנוחה ובהם שירים שכתחן כתבה על שלום. הם פרסמו את היומנים בעברית ובערבית. היומנים תורגמו

גם לאיטלקית, גרמנית, יפנית והולנדית ועומדים להתפרסם באנגלית. צביקה ואילת הקימו את העמותה להנצחת בת-חן שחק ז"ל, עמותה הפועלת לקידום השלום והסובלנות בחינוך. כתובת אתר העמותה: [/http://www.bat-chen.israel.net](http://www.bat-chen.israel.net)

עלי ממשיך להפיץ את מסר המאבק הלא-אליים. עלי הזמין את יוסף לפורום להיפגש עם משפחות ישראליות שכולות (יוסף הוא הבחור מפרק ד', "עלי והנערים במרכז השיקום", שאמר ש"אין חיה כזאת שלום"). יוסף נענה להזמנה.

קטעים נוספים בעברית בגרסת הדי.וי.די. שמוצעת לרכישה:

שירה של בת-חן

צביקה ואילת שחק מדברים על החזון של בתם.

סיפורו של רוני הירשנזון

רוני הירשנזון מפורום המשפחות השכולות מספר את סיפורו האישי.

שלמה זגמן מבקר במחסום בשטחים עם "מחסום watch"

שלמה מצטרף לנשים מ"מחסום watch" ושואל שאלות.

מה קרה ליוסף?

עלי ויוסף נפגשים שוב מספר פעמים. יוסף מקבל את הזמנתו להיפגש עם פורום המשפחות השכולות.

הנחיות למורה/מנחה

- ✍ ראשית, מומלץ למנחה או למורה לצפות בסרט במלואו כדי להתרשם ממגוון הנושאים שהסרט מעלה ומדרכי ההתמודדות שלו עם הנושאים השונים. תוך כדי צפייה מומלץ לרשום הערות, שאלות או תחושות שהסרט מעורר וכן לציין דמויות או פרקים שיכולים להתקשר לנושאים הנלמדים בכיתה או שעלו בדיונים. (מומלץ להנחות גם את התלמידים שצופים בסרט המלא לעשות זאת). לאחר מכן אפשר לבחור אם להקרין את הסרט במלואו או לבחור בקבוצת פרקים מתאימה.
- ✍ אם בחרתם להקרין את כל הסרט - בעמוד 11 תמצאו הנחיות והצעות לדיון אחרי ההקרנה, וכן הצעה לפעילות כולל מפה.
- ✍ אם בחרתם להקרין פרקים מתוך הסרט - בעמוד 16 תמצאו את קבוצות הפרקים המוצעות, את משך הצפייה בהן, הדמויות המופיעות בקבוצה ונושאים לדיון.
- ✍ מומלץ לעצור בתום כל פרק כדי לשוחח עליו.
- ✍ שימו לב! הזמן הרשום אינו כולל את זמן הדיון אלא רק את ההקרנה.
- ✍ שימו לב! פרק א' משמש מבוא לסרט וכדאי להקרינו יחד עם כל קבוצת פרקים כדי לאפשר לצופים להיכנס לעולם הסרט.
- ✍ בפרק יב (אחרית דבר) מידע מעודכן על כל משתתפי הסרט; מומלץ לעדכן את הצופים בעל פה לגבי הדמויות שהופיעו בקבוצת הפרקים שצפו בה.

**בפרק יב (אחרית דבר)
מידע מעודכן על כל
משתתפי הסרט; מומלץ
לעדכן את הצופים בעל
פה לגבי הדמויות שהופיעו
בקבוצת הפרקים שצפו בה**

פעילויות

לפני ההקרנה

פעילות בעזרת מפה: הסבירו את הפעילות לצופים וחלקו להם את עותקי המפה האילמת. הדפיסו עותק של המפה שעליה הוספנו מקומות שהסרט מבקר בהם (שתי המפות בנספח מפות).

הנחיות לצופים: בעת הצפייה סמנו על גבי המפה האילמת את המקומות שהסרט מבקר בהם.

לאחר הצפייה כדאי לתת לצופים כמה דקות להשלים מה שלא הספיקו לסמן על המפה האילמת. אחר-כך אפשר לעבור יחד על המפה עליה מסומנים המקומות בהם ביקר הסרט, ולהיזכר באירועים ובמקומות שהופיעו בסרט. כדאי להשוות בין המפות.

פעילות המתמקדת במשתתפי הסרט: על כל צופה לעקוב אחר דמות בסרט ואחר התפתחותה במהלך הסרט. הנחיות למורים: רשמו על פיסות נייר את שמות משתתפי הסרט (עלי, רובי, סמי, שלמה, צביקה, ג'ורג', רותי ועזיז). חלקו לכל צופה שם של דמות.

אפשר לפתוח את הדיון שלאחר הצפייה בשאלות הבאות:

- ☞ מה דעתך על הדמות?
- ☞ עם אילו קשיים על הדמות להתמודד?
- ☞ מה יכולת ההשפעה של הדמות בחברה שלה?

לאחר ההקרנה

לאחר הצפייה בסרט מומלץ לשאול שאלות פתוחות (שאלות שהתשובה עליהן אינה כן/לא) ואחר-כך לבחור נושא לדיון ממוקד שמתאים לך כמנחה או שעלה בשאלות הפתוחות של הצופים.

בהצגת ארבעת הנושאים הראשונים משובצים קטעים מראיונות שערכנו עם רובי דמלין, עלי אבו עוואד וסמי אל ג'ונדי. קטעי הראיון מיועדים לספק הקשר לשאלות.

לאחר הצפייה כדאי לתת לצופים כמה דקות להשלים מה שלא הספיקו לסמן על המפה האילמת. אחר כך אפשר לעבור יחד על המפה עליה מסומנים המקומות בהם ביקר הסרט, ולהיזכר באירועים ובמקומות שהופיעו בסרט.

1. מאבק בדרכים לא אלימות

- ☞ מהו מאבק לא אלימים?
- ☞ האם מאבק לא אלימים חייב להיות פעילות משותפת עם הצד השני?
- ☞ האם מאבק לא אלימים הוא אפשרות מעשית להתמודדות עם סכסוך?
- ☞ האם אפשר לפעול בדרכים לא אלימות בכל סכסוך או רק בסכסוכים מסוימים? מהם היתרונות ומהם החסרונות של מאבק לא אלימים?

מתוך ראיון עם סמי אל-ג'ונדי

http://www.justvision.org/he/profile/sami_al_jundi
השקפותיי הושפעו מתקופת המאסר שלי בכלא סבלתי כתוצאה מהסכסוך ומהאמונה שלי בדרך של אלימות. הושפעתי מכך באופן אישי; ביליתי 10 שנים מחיי בכלא, וזו לא תקופה קצרה. הרווחתי הרבה באופן אישי מהחוויה הזאת. היא גרמה לשינוי של 180° אצלי. במהלך תקופת המאסר שלי למדתי את ההיסטוריה ואת החוויות של העמים השונים. כתוצאה מכך ראיתי שישנן שיטות שמתאימות לנו כפלסטינים וכבני אדם. העם הפלסטיני הוא חלק בלתי נפרד מהאנושות. כשלמדתי פילוסופיות שונות ואת תולדות העמים התחזקה אצלי האמונה שהדרך הטובה לעם הפלסטיני ולכל עם היא דרך המושתתת על כבוד.

2. שכול

- ☞ האם השימוש בשכול לגיטימי? האם הוא חיוני והאם יש בו כוח?
- ☞ לדעתך, האם מייחסים ערך מיוחד לדברי אנשים שכולים בחברה הישראלית? ובחברה הפלסטינית?

שאלות

שלוש שאלות מרכזיות בסרט:

- 1) על אילו קשיים צריך להתגבר כדי לסיים את הסכסוך בדרכים לא אלימות?
- 2) אילו שינויים אישיים ולאומיים צריכים להתחולל?
- 3) מה יכולים לעשות אנשים מן השורה (לא רק ממשפחות שכולות) כדי לתרום לפיוס ולסיום הסכסוך?

שאלות פתוחות לאחר הצפייה

- ☞ אילו מחשבות עורר בך הסרט?
- ☞ האם משהו בסרט לא היה מובן או ברור לך?
- ☞ האם משהו שראית או שקרה הפתיע אותך?
- ☞ האם היו קטעים שהצחיקו אותך?
- ☞ האם היו קטעים שהעציבו אותך?
- ☞ האם משהו הכעיס אותך?
- ☞ האם היה משהו שהיה לך קשה לראות?
- ☞ עם מי (או עם מה) הזדהית?
- ☞ עם מי (או עם מה) לא הזדהית?
- ☞ מי (או מה) סיקרן אותך באופן מיוחד?
- ☞ מי (או מה) עניין אותך באופן מיוחד?
- ☞ את מי היית רוצה לשמוע או עם מי היית רוצה לדבר עוד?
- ☞ משהו חסר לך בסרט?
- ☞ האם היו קטעים בסרט שהזכירו לך משהו?
- ☞ האם חשבת על מישהו מסוים כשראית את הסרט?
- ☞ האם אתה/מכירה אנשים שחוו חוויות דומות?
- ☞ האם אתה/מכירה אנשים שעברו תהליך של שינוי בחייהם בעקבות חוויה דומה?

שאלות לדיון ממוקד על פי נושאים

שאלה פתוחה: אילו נושאים מרכזיים או סוגיות שחשבות בעיניך עלו בסרט?

מתוך ראיון עם עלי אבו עוואד

http://www.justvision.org/he/profile/ali_abu_awwad
לפני שהצטרפתי לפורום לא ידעתי מה לעשות עם הכאב שנכפה עלי. לא ידעתי מה לעשות עם הכאב ולא היה מוצא לצער. הפורום הוא דרך לעזור לעצמך וגם אמצעי מאבק. זו מהפכה מסוג שונה למען בני עמי. ככה אני רואה זאת. בסופו של דבר אתה נשאב לזה ומתחיל להאמין בעקרונות שעומדים ביסוד פעולותיך. כיום אני מרגיש שיש לי יכולת להתמודד עם כל אחד בכלל ויזכות, לא משנה איזה כישורים רטוריים יש לו. כיום אני מאמין שזו הדרך להביא להכרה בזכויותינו. מה שהביא אותי לפורום בהתחלה היה החיפוש אחר דרך חדשה, ודרך לריפוי; היום, מה שדוחף אותי להמשיך זה גם המחשבות שלי, ולא רק הרגשות שלי.

מתוך ראיון עם רובי דמלין

http://www.justvision.org/he/profile/robi_damelin
זה ה'אני מאמין' של הפורום: כל האנשים האלה שאיבדו קרוב משפחה, פלסטינים או ישראלים, אלה אנשים שהייתי הכי פחות מצפה מהם שיחפשו דרך אחרת. התגובה המיידית היא "נקמה", כמו שאנשים אומרים. במקום לנתב את הכאב הזה לנקמה, האנשים בקבוצה שלנו בחרו אפיק שונה לכאב שלהם. הכאב מפרק במהירות רבה את המחסומים בין ישראלים לפלסטינים בקבוצה. יש תחושת אמון. זה לא חומום וחיבוקים אלא משהו הרבה יותר משמעותי: הכרה באחר והזדהות רגשית, וזה קורה הרבה יותר מהר מאשר במפגש רגיל בין ישראלים לפלסטינים כי אנחנו מיד מזהים אחד את השני באמצעות הכאב.

3. סליחה ופיוס

- ✍ מה זו סליחה?
- ✍ מה זה פיוס?
- ✍ האם או באילו נסיבות אפשר למחול על רצח או הרג?
- ✍ מה הקשר בין סליחה ופיוס, ומה ההבדל?
- ✍ למי יש זכות למחול?
- ✍ מה הם הקשיים במחילה?
- ✍ האם מחילה מבטאת חולשה או כוח?

מתוך ראיון עם רובי דמלין

http://www.justvision.org/he/profile/robi_damelin
תפסו את הצלף שהרג את דיוויד, וזה היה צעד גדול מאוד עבורי. זה היה המבחן האמיתי. האם אני באמת מתכוונת למה שאני אומרת או שאני אומרת את זה כי... זה המבחן, האם אני באמת ישרה בעבודה שלי. האם אני באמת מתכוונת למה שאני אומרת כשאני מדברת על פיוס... כתבתי מכתב למשפחה (של הצלף). לקח לי כמעט ארבעה חודשים עד שהחלטתי, לא ישנתי הרבה לילות, חיפשתי בתוכי כדי להבין אם אני באמת מתכוונת לזה. כתבתי להם מכתב ושניים מהפלסטינים שבקבוצה שלנו מסרו אותו למשפחה. הם הבטיחו לכתוב לי מכתב. זה ייקח זמן; צריך זמן בשביל דברים כאלה. אני מחכה. זה יכול לקחת גם חמש שנים. הם יעבירו לכן שלהם שיושב בכלא את המכתב שלי. זאת הייתה אכן הדרך הכי חשובה בהתפתחות האישית שלי.

עלי אבו עוואד, מתוך הסרט

לפעמים אני ניצב בפני שאלות כמו: "אחרי כל מה שעברת, איך אתה מסוגל לעשות את זה?" "יכולת לזכות במעמד של כבוד בחברה שלך", "יש לך זכות לשנוא". אבל אני אומר להם שלא צריך לאהוב את הישראלים כדי לעשות איתם שלום. לא מבקשים ממני שאסלח לחייל שהרג את אחי. לעולם לא אסלח לו.

4. מפגש עם "האחר" או עם אויב

- ✍ מיהו או מהו אויב (רעיון, אדם, עם)?
- ✍ מהן הסכנות שטמונות במפגש עם אויב או עם הצד האחר? מהם האתגרים?
- ✍ מהם היתרונות במפגש כזה?
- ✍ מי נפגש עם אויב בסרט?

ג'ורג' סעאדה, מתוך הסרט

מישהו מפורום המשפחות השכולות יצר איתנו קשר ושאל אם אנחנו מעוניינים להיפגש עם משפחות ישראליות. בהתחלה זה נראה לי רעיון משונה. אבל אחרי שחשבתי על זה בהגיון לא עלתה בדעתי סיבה למה שלא אפגש איתם לספר להם על הסבל שלנו.

צביקה שחק, מתוך הסרט

היו הרבה דברים שריגשו אותי: שאנחנו רואים שישנם פלסטינים שסבלו מאד, איבדו ילדים ומאמינים בתהליך השלום ומאמינים בפיוס. אם אנחנו שאיבדנו את היקר לנו מכל יכולים בינינו לדבר ולצפות ולראות ימים טובים יותר, אז כל האנשים האחרים שלא עברו את זה, בוודאי שהם חייבים.

האם השימוש בשכול לגיטימי?

האם הוא חיוני והאם יש בו כוח?

מה נחוץ לאדם שישנה את דרכו

מאלימות לאי אלימות?

5. אלימות

- ✍ איך הסרט מתייחס לאלימות?
- ✍ האם יש סוגים שונים של אלימות?
- ✍ האם יש בסרט אלימות ישראלית והאם יש בו אלימות פלסטינית? האם סוגי האלימות שונים?
- ✍ למה בדרך כלל לא רואים מאבק בדרכים לא אלימות?
- ✍ מה נחוץ לאדם כדי שישנה את דרכו מאלימות לאי אלימות? תנו דוגמא למקרים ממקומות אחרים (גנדי, מרטין לותר קינג, נלסון מנדלה).

6. זהות

- ✍ מי הצדדים בקונפליקט והאם כולם מיוצגים בסרט (נשים, גברים, ילדים, ילדות, יהודים וערבים אזרחי ישראל, פלסטינים בגדה המערבית ובעזה, בני דתות שונות, בני מעמדות כלכליים שונים)?
- ✍ אילו קולות חסרים לדעתך?

7. איזון

- ✍ האם יש איזון בהצגת הצדדים או בהצגת הסיפורים משני הצדדים?
- ✍ האם יש קטעים שנראים לך פרו-פלסטינים? פרו-ישראלים?
- ✍ אילו היית פלסטיני, האם יש קטעים בסרט שהיו מפריעים לך? ואם היית ערבי-ישראלי?

8. מעורבות חברתית -

איזו תועלת ניתן להפיק מהסרט?

- ✍ האם האנשים בסרט פעלו עצמאית או כחלק מיוזמה ממשלתית? מדוע?

שאלות לסיכום

- ☞ מה הדברים העיקריים שהבנת מהסרט?
- ☞ מה הוסיף הסרט למבט שלך על הסכסוך?
- ☞ כיצד ניתן להמשיך בעקבות הסרט?

שאלות נוספות לדין בתנועות נוער

1. שירות צבאי

- ☞ מה היית עושה אילו היית חייל במחסום והיית פוגש את עלי?
- ☞ מה משמעות השירות הצבאי עבורך ובחברה הישראלית?
- ☞ מה דעתך על עמדתו של צביקה לגבי שירות צבאי?
- ☞ מה בין צבא לאלימות, האם יש סתירה בין צידוד במאבק לא אליים לבין התגייסות לצבא?

2. מעורבות חברתית - הרחבה

- ☞ איך אפשר לתרגם את הסרט לפעילות מעשית, כלומר למעורבות קהילתית?
- ☞ באילו פעילויות קהילתיות אתם מעורבים?
- ☞ מה חשוב לך לעשות או באיזה תחומים חשוב לך לפעול?
- ☞ מה אפשר לעשות במסגרת התנועה?

3. מאבק בדרכים לא אלימות - הרחבה

- ☞ תנאי דוגמא, מתוך הסרט נקודת מוצא, או ממקום אחר, לשימוש באלימות לשם השגת יעדים פוליטיים.
- ☞ אילו חלופות אתה מכירה/ה להשגת יעדים בדרכים אלימות? האם החלופות האלה תמיד עומדות לרשות אנשים? מה אומרים משתתפי הסרט בעניין זה?

- ☞ איזה יוזמות או ארגונים אזרחיים אתם מכירים (למשל, ויקי כנפו)? מה הם עושים?
- ☞ מהי חברה אזרחית? מה חשיבותה?
- ☞ מהם הקשיים בפעילות בחברה האזרחית?
- ☞ מהם האתגרים?
- ☞ איזה יתרונות יש לפעילות ארגוני חברה אזרחית לעומת פעילות ממשלתית או ממלכתית?
- ☞ למה אנשים טורחים להיות מעורבים?
- ☞ האם אתם מכירים נושא שקשור לסביבה שלכם ונראה לכם חשוב לטפל בו? אילו אינטרסים משותפים יש לצדדים?
- ☞ מה אפשר לעשות?
- ☞ האם ואיך הסרט עזר לכם לחשוב על המקום שלכם בעולם? בכיתה? במדינה?
- ☞ האם יש לכם כוח?
- ☞ מה אתם יכולים לעשות? (משמרות בטיחות, חלוקת מזון, סיוע בשעורי בית, חונכות...)
- ☞ מה אתם רוצים לעשות?
- ☞ אילו הייתם עושים סרט, במה הייתם מתמקדים?
- ☞ מיהו "האחר" שבילכם? האם אתם רוצים לפגוש אותו? מה תרצו לשאול אותו?

שאלות למשתתפי הסרט וליוצרות הסרט

- ☞ מה תרצו לשאול?
- ☞ האם הרגשת שאתה מסוכסך עם מישהו ממשתתפיות הסרט? מה היית רוצה לומר לזה? מה תהיה תשובתו/ה לדעתך?
- ☞ הצעה לפעילות נוספת: כתבו מכתב או שאלה לאחד ממשתתפי הסרט. נסו לדמיין את תשובתו/ה. שלחו לנו את השאלה ונעבירה למשתתפ/ת.

צפייה מקוצרת (בקבוצת פרקים)

אם בחרתם להקריין רק פרקים בודדים, בשל אילוצי זמן או מסיבה אחרת, בחרו קבוצת פרקים מן הקבוצות המוצעות להלן. בכל קבוצה פירוט על אורכה, המשתתפים, נושאים לדיון, שאלות לדיון ואחרית דבר על המשתתפים המופיעים בה.

כאמור, פרק א' משמש מבוא לסרט ומומלץ להקרינו יחד עם כל קבוצת פרקים כדי לאפשר לצופים להיכנס לעולם הסרט. כמו כן, מומלץ לעדכן את הצופים בעל פה לגבי הדמויות שהופיעו בקבוצת הפרקים שצפו בה.

שימו לב! בצפייה בקבוצת פרקים יש לעבור בין הפרקים באמצעות שלט הנגן ולשים לב כשפרק מסתיים.

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

פרק ב: רובי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול | 5.15 דקות

שאלות:

- מה מטרת פעילותה של רובי בפורום המשפחות השכולות?
- כיצד מתארת רובי את תגובתה כשבנה נהרג?
- מהי השקפתה על נקמה ועל סליחה?
- שאלת סיכום: כיצד משתמשים בשכול אנשים משני הצדדים (פוליטיקאים, מי שחוה שכול ואנשים אחרים)? מה דעתך?

פרק ג: עלי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול, שהיד, מעמד בקהילה | 4.54 דקות

שאלות:

- כיצד מתאר עלי את רגשותיו כשהוא מספר על הרג אחיו?
- למה עלי אומר שהוא היה יכול להיחשב לגיבור בחברה שלו?
- מהו יחסו של עלי לסליחה? השווה/השווי זאת ליחסה של רובי לסליחה.
- בראיון אומר יצחק פרנקנטל, ממייסדי פורום המשפחות השכולות, שישראלים צריכים לחשוב למה פלסטינים תומכים במחבלים מתאבדים. לעומתו, המראיין מציע שזו תנועה תרבותית או חברתית בעולם הערבי או המוסלמי. מה דעתך?
- לדעתך, מה יצחק עונה למראיין? מדוע נחתכה תשובתו בעריכה?
- מה מבטא המושג "שהיד" בציבור הישראלי ומה הוא מבטא בציבור הפלסטיני?
- שאלת סיכום: האם אפשר להידבר כשרואים את המציאות באופן כל-כך שונה?

קבוצה 1: שכול ופיוס

זמן: כ-36 דקות או כ-28 דקות

דמויות: רובי דמלין ועלי אבו עוואד

(מפורום המשפחות השכולות)

נושאים: שכול, סליחה, פיוס,

והידברות.

הערה: אם יש לקצר את משך הצפייה, מומלץ לוותר על פרק ט: עלי בחברון

פרק ח: רובי ופורום המשפחות השכולות בגוש קטיף

נושא: תקשורת, פיוס, ציונות | 6 דקות

שאלות:

- מהו תפקידה של התקשורת בסכסוך?
- המדריך של הסיור בהתנחלויות בגוש קטיף/חבל עזה מדבר על זכות היסטורית ולאומית על ארץ ישראל. גם הפלסטינים מדברים על זכויות היסטוריות ולאומיות על הארץ. האם אפשר ליישב בין שתי התביעות האלה?
- למה חשוב לרובי לבקר בהתנחלויות בעזה ולדבר עם המתנחלים שם? למה קשה לה?
- מה לדעתך חושבים המתנחלים המופיעים בפרק זה על רובי ועל הפעילות שלה בחברה הישראלית?
- שאלת סיכום: עם מי בוחרים לדבר? עם מי קשה לדבר ולמי קשה להקשיב? מי השותף לדיאלוג?

פרק ט: עלי בחברון

נושא: "נורמליזציה", פעילות משותפת, תפיסות של אי אלימות | 8:10 דקות

שאלות:

- כשעלי מבקר במרכז הקהילתי, המנהל מדבר על "נורמליזציה". מה פירוש המושג?
- מה מאתגר את עלי בהצגת פורום המשפחות השכולות בפני פלסטינים? מהם הקשיים של החברה הפלסטינית לקבל את פעילותו?
- למה מכונה פעילותו "נורמליזציה"?
- איך משפיע עניין זה על יכולתו של עלי להפיץ את המסר שהוא רוצה במסגרת פעילותו בארגון ישראלי-פלסטיני משותף?
- מה אומר הסרבן על אי אלימות אצל הפלסטינים? האם אתה מסכימה? איך זה קשור לקשר שלו עם עלי?
- עלי אומר שהוא מוכן להידבר עם כל אחד. מהם היתרונות ומתן החסרונות בגישתו? האם יש מישהו שאיתו אינך מוכנה לדבר? מדוע?
- שאלת סיכום: האם אי אלימות היא אמצעי או מטרה?

פרק יא: מכתבה של רובי

נושא: שכול, פיוס: פיוס אישי ופיוס לאומי | 4:01 דקות

שאלות:

- במה מתלבטת רובי?
- למה ההתלבטות קשה?
- מה עומד מאחורי החלטתה? מה דעתך על החלטתה?

אחרית דבר | 5:22 דקות

שני חברים מפורום המשפחות השכולות העבירו את המכתב של רובי למשפחתו של האישי שהרג את בנה. היא מחכה לתשובתם.

עלי ממשיך להפיץ את מסר המאבק הלא-אלים. עלי הזמין את יוסף לפורום להיפגש עם משפחות ישראליות שכולות (יוסף הוא הבחור מפרק ד', "עלי והנערים במרכז השיקום", שאמר ש"אין חיה כזאת שלום"). יוסף נענה להזמנה.

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

פרק ב: רובי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול | 5.15 דקות

שאלות:

- מה מטרת פעילותה של רובי בפורום המשפחות השכולות?
- כיצד מתארת רובי את תגובתה כשבנה נהרג?
- מהי השקפתה על נקמה ועל סליחה?
- שאלת סיכום: כיצד משתמשים בשכול אנשים משני הצדדים (פוליטיקאים, מי שחוה שכול ואנשים אחרים)? מה דעתך?

פרק ג: עלי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול, שהיד, מעמד בקהילה | 4.54 דקות

שאלות:

- כיצד מתאר עלי את רגשותיו כשהוא מספר על הרג אחיו?
- למה עלי אומר שהוא היה יכול להיחשב לגיבור בחברה שלו?
- מהו יחסו של עלי לסליחה? השווה זאת ליחסה של רובי לסליחה.
- בראיון אומר יצחק פרנקנטל, ממייסדי פורום המשפחות השכולות, שישראלים צריכים לחשוב למה פלסטינים תומכים במחבלים מתאבדים. לעומתו, המראיין מציע שזו תנועה תרבותית או חברתית בעולם הערבי או המוסלמי. מה דעתכם?
- לדעתך, מה יצחק עונה למראיין? מדוע לדעתך נחתכה תשובתו בעריכה?
- מה מבטא המושג "שהיד" בציבור הישראלי ומה הוא מבטא בציבור הפלסטיני?
- שאלת סיכום: האם אפשר להידבר כשרואים את המציאות באופן כל-כך שונה?

פרק ד: עלי והנערים במרכז השיקום

נושא: קולות בחברה הפלסטינית | 5 דקות

שאלות:

- מה המחיר שאזרחים מן השורה (לא חיילים או לוחמים) משלמים בסכסוך?
- האם יש הבדלים בין הישראלים והפלסטינים במעורבות האזרחים?
- תארו את ההשקפות השונות על שלום שמשמיעים הבחורים במרכז השיקום. על מה הם לא מסכימים?
- אחד הנערים, יוסף, טוען ש"אין חיה כזאת שלום". מדוע לדעתך הוא אומר זאת?
- איך עלי מדבר עם הקבוצה הזאת על אי אלימות? האם לדעתך גישתו יעילה?
- למה מתייחס עלי שהוא מדבר על מאבק? מה ההבדל בין גישתו למונחים "מאבק" ו"התנגדות" לבין גישתו של הנער שמתווכח איתו?
- איך משתלבים טיעונים דתיים בוויכוח?
- האם לדעתך גם בצד הישראלי משתמשים בדת כמרכיב בסכסוך?
- שאלת סיכום: האם שמעת במקומות אחרים טיעונים דומים לאלה ששמעת בפרק זה?

קבוצה 2: מפגש עם האחר

זמן: כ-43 דקות או כ-35 דקות

דמויות: רובי דמלין, עלי אבו

עוואד ושלמה זגמן

נושאים: אי אלימות, שכול,

הידברות ושינוי.

הערה: אם יש לקצר את משך הצפייה, מומלץ לוותר על פרק ט: עלי בחברון

מה המחיר שאזרחים מן השורה משלמים בסכסוך? האם יש הבדלים בין הישראלים והפלסטינים במעורבות האזרחים?

פרק ט: עלי בחברון

נושא: "נורמליזציה", פעילות משותפת, תפיסות של אי אלימות | 8.10 דקות

שאלות:

- כשעלי מבקר במרכז הקהילתי, המנהל מדבר על "נורמליזציה". מה פירוש המושג?
- מה מאתגר את עלי בהצגת פורום המשפחות השכולות בפני פלסטינים?
- מהם הקשיים של החברה הפלסטינית לקבל את פעילותו?
- למה מכונה פעילותו "נורמליזציה"?
- איך משפיע עניין זה על יכולתו של עלי להפיץ את המסר שהוא רוצה במסגרת פעילותו בארגון ישראלי-פלסטיני משותף?
- מה אומר הסרבן על אי אלימות אצל הפלסטינים? האם אתה מסכימה? איך זה קשור לקשר שלו עם עלי?
- עלי אומר שהוא מוכן להידבר עם כל אחד. מהם היתרונות ומהן החסרונות בגישתו? האם יש מישהו שאיתו אינך מוכנה לדבר? מדוע?
- שאלת סיכום: האם אי אלימות היא אמצעי או מטרה?

פרק י: שלמה

נושא: שינוי | 12.25 דקות

שאלות:

- מדוע עבר שלמה עם משפחתו למודיעין? איזה מין ישוב זה מודיעין ואיזה מין ישוב זה אלון שבות? איפה הם נמצאים?
- מה עמד לנגד עיניו של שלמה בעבר ומה מנחה אותו עכשיו?
- מהי הסיבה ל"התפכחות" של שלמה? מה מחיר השקפתו החדשה? מהם הקשיים במעבר שלו?
- איך שלמה ועלי חוו את האינתיפאדה הראשונה? מהי אינתיפאדה?
- איך לדעתך השפיע המפגש המשותף על עלי ועל שלמה?
- עלי אומר שפלסטינים פעילי שלום צריכים להיות "כמו הר". למה הוא מתכוון?
- האם הדבר נכון גם לגבי פעילי שלום ישראלים?
- השווה בין הערותיהם של שלמה ועל רובי על מכשול ההפרדה (שנקרא גם "גדר ההפרדה" או "החומה"). מה מטריד אותם כשהם רואים את המכשול?
- כיצד משפיע המכשול על חייהם של פלסטינים ושל ישראלים? מהי השפעתו על פעילותם המשותפת של ישראלים ופלסטינים?
- מהם ההבדלים בין השמות השונים שניתנים לגדר/מכשול/חומה?
- איזה שינוי חל בהשקפתו של שלמה על המחסומים לאחר שביקר במחסום? האם טבעי לו להסתכל מקרוב על המחסומים?
- איזה סוג של מחסומים אתה מכירה? על איזה מחסומים מדברים משתתפי הסרט? ממה הם נובעים?
- שאלת סיכום: מה מניע אדם לבחון מחדש את השקפותיו?

אחרית דבר | 5.22 דקות

הצלף שהרג את בנה של רובי נתפס ונכלא. לאחר התלבטות ארוכה היא כתבה מכתב למשפחתו. שני חברים פלסטינים מפורום המשפחות השכולות העבירו את המכתב של רובי למשפחתו של האיש שהרג את בנה. היא מחכה לתשובתם. עלי ממשיך להפיץ את מסר המאבק הלא-אלימים. עלי הזמין את יוסף לפורום להיפגש עם משפחות ישראליות שכולות (יוסף הוא הבחור מפרק ד', "עלי והנערים במרכז השיקום", שאמר ש"אין חיה כזאת שלום"). יוסף נענה להזמנה. שלמה עזב את עולם העסקים ועובד בתחום ההידברות הבין-דתית. הוא ומשפחתו גרים במודיעין.

כיצד משפיע מכשול ההפרדה על חייהם של פלסטינים וישראלים? מהי השפעתו על פעילותם המשותפת של ישראלים ופלסטינים?

קבוצה 3: אנשים משתנים

זמן: כ- 27 דקות

דמויות: סמי אל ג'ונדי ושלמה זגמן
נושאים: אי אלימות, הידברות ושינוי.

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

פרק ה: סמי

נושא: שינוי מאלמות להידברות | 6.15 דקות

שאלות:

- כיצד נסיבות עזב סמי את ביתו?
- כיצד העביר סמי את תקופת מאסרו?
- תארו את השינוי בהשקפתו של סמי.
- מהי מטרת פעילותו של סמי?
- האם לדעתך סמי משלם מחיר חברתי בגלל פעילותו?

פרק י: שלמה

נושא: שינוי | 12.25 דקות

שאלות:

- מדוע עבר שלמה עם משפחתו למודיעין? איזה מין ישוב זה מודיעין ואיזה מין ישוב זה אלון שבות? איפה הם נמצאים?
- מה עמד לנגד עיניו של שלמה בעבר ומה מנחה אותו עכשיו?
- מהי הסיבה ל"התפכחות" של שלמה? מה מחיר השקפתו החדשה? מהם הקשיים במעבר שלו?
- איך שלמה ועלי חוו את האינתיפאדה הראשונה? מהי אינתיפאדה?
- איך לדעתך השפיע המפגש המשותף על עלי ועל שלמה?
- עלי אומר שפלסטינים פעילי שלום צריכים להיות "כמו הר". למה הוא מתכוון? האם הדבר נכון גם לגבי פעילי שלום ישראלים?
- השווה בין הערותיהם של שלמה ושל רובי על מכשול הפרדה (שנקרא גם "גדר הפרדה" או "החומה"). מה מטריד אותם כשהם רואים את המכשול?
- כיצד משפיע המכשול על חייהם של פלסטינים ושל ישראלים? מה השפעתו על פעילותם המשותפת של ישראלים ופלסטינים?
- מהם ההבדלים בין השמות השונים שניתנים לגדר/מכשול/חומה?
- איזה שינוי חל בהשקפתו של שלמה על המחסומים לאחר שביקר במחסום? האם טבעי לו להסתכל מקרוב על המחסומים?
- איזה סוג של מחסומים אתה/מכירה? על איזה מחסומים מדברים משתתפי הסרט? ממה הם נובעים?
- שאלת סיכום: מה מניע אדם לכחון מחדש את השקפותיו?

אחרית דבר | 5.22 דקות

המרכז הירושלמי של "זרעים של שלום", שם עבד סמי וארגן מפגשים לבני נוער ישראלים ופלסטינים - נסגר. סמי מתכנן להשיק בירושלים תוכנית חדשה לדו-קיום. שלמה עזב את עולם העסקים ועובד בתחום ההידברות הבין-דתית. הוא ומשפחתו גרים במודיעין.

קבוצה 4: שכול ומפגש עם החברה

זמן: כ- 35 דקות

דמויות: רובי דמלין, עלי אבו עוואד, צביקה שחק וג'ורג' סעאדה (כולם מפורום המשפחות השכולות)
נושאים: שכול, אי אלימות, הידברות, שירות צבאי

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

פרק ב: רובי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול | 5.15 דקות

שאלות:

- מה מטרת פעילותה של רובי בפורום המשפחות השכולות?
- כיצד מתארת רובי את תגובתה כשבנה נהרג?
- מהי השקפתה על נקמה ועל סליחה?
- שאלת סיכום: כיצד משתמשים בשכול אנשים משני הצדדים (פוליטיקאים, מי שחוה שכול ואנשים אחרים)? מה דעתך?

פרק ג: עלי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול, שהיד, מעמד בקהילה | 4.54 דקות

שאלות:

- כיצד מתאר עלי את רגשותיו כשהוא מספר על הרג אחיו?
- למה עלי אומר שהוא היה יכול להיחשב לגיבור בחברה שלו?
- מהו יחסו של עלי לסליחה? השווה זאת ליחסה של רובי לסליחה.
- בראיון אומר יצחק פרנקנטל, ממייסדי פורום המשפחות השכולות, ישראלים צריכים לחשוב למה פלסטינים תומכים במחבלים מתאבדים. לעומתו, המראיין מציע שזו תנועה תרבותית או חברתית בעולם הערבי או המוסלמי. מה דעתכם?
- לדעתך, מה יצחק עונה למראיין? מדוע נחתכה תשובתו בעריכה?
- מה מבטא המושג "שהיד" בציבור הישראלי ומה הוא מבטא בציבור הפלסטיני?
- שאלת סיכום: האם אפשר להידבר כשרואים את המציאות באופן כל-כך שונה?

פרק ד: עלי והנערים במרכז השיקום

נושא: קולות בחברה הפלסטינית | 5 דקות

שאלות:

- מה המחיר שאזרחים מן השורה (לא חיילים או לוחמים) משלמים בסכסוך?
- האם יש הבדלים בין הישראלים והפלסטינים במעורבות האזרחים?
- תארו את ההשקפות השונות על שלום שמשמיעים הבחורים במרכז השיקום. על מה הם לא מסכימים?
- אחד הנערים, יוסף, טוען ש"אין חיה כזאת שלום". מדוע לדעתך הוא אומר זאת?
- איך עלי מדבר עם הקבוצה הזאת על אי אלימות? האם לדעתך גישתו יעילה?
- למה מתייחס עלי שהוא מדבר על מאבק? מה ההבדל בין גישתו למונחים "מאבק" ו"התנגדות" לבין גישתו של הנער שמתווכח איתו?
- איך משתלבים טיעונים דתיים בוויכוח?
- האם לדעתך גם בצד הישראלי משתמשים בדת כמרכיב בסכסוך?
- שאלת סיכום: האם שמעת במקומות אחרים טיעונים דומים לאלה ששמעת בפרק זה?

פרק ו: צביקה וג'ורג'

נושא: השכול האישי והביטוי הפוליטי, המושג שהיד, צבא ומשמעויותיו

החברתיות | 12.33 דקות

שאלות:

- ✍ כיצד מתמודדים עם מוות ושכול בשתי החברות? במה נבדלים הטקסים השונים?
- ✍ מדוע לדעתך בחר הסרט להציג את סיפורה של משפחה נוצרית פלסטינית?
- ✍ מדוע הצטרפו צביקה וג'ורג' לפורום המשפחות השכולות?
- ✍ מהו מעמדם בקהילות שלהם?
- ✍ איך הרגשת כשצפית בהלוויות ובדברים שאמר ג'ורג' לאחר ההלוויה?
- ✍ איך מתארים צביקה וג'ורג' את רגשותיהם?
- ✍ על אילו גורמים מצביעים צביקה וג'ורג' כגורמים לאלימות ומה הם אומרים על האפשרות שיהיה שלום עם הצד השני?
- ✍ איך מתייחס ג'ורג' למושג "שהיד"? איך מכנה צביקה את מי שהרג את בתו?
- ✍ איך מתייחסת החברה הישראלית למושג "שהיד"?
- ✍ כיצד תופס צביקה את השליחות שלו בשיחה עם בני הנוער? מה הוא מקווה להשיג בשיחה עם בני הנוער?
- ✍ כיצד תופס צביקה את הצבא ואת חשיבותו? כיצד משתלבים הרקע הצבאי של צביקה ופעילותו כפורום המשפחות השכולות? כיצד נתפס הצבא בשתי החברות?
- ✍ השוו בין הדיון שעורך צביקה עם הילדים בבית הספר בחולון לבין הדיון שעורך עלי עם הנערים במרכז השיקום בבית לחם (פרק ד').
- ✍ שאלת סיכום: מה שונה ומה דומה בגישות של צביקה וג'ורג'?

אחרית דבר | 5.22 דקות

שני חברים מפורום המשפחות השכולות העבירו את המכתב של רובי למשפחתו של האישה שהרג את בנה. היא מחכה לתשובתם.

עלי ממשיך להפיץ את מסר המאבק הלא-אלים. עלי הזמין את יוסף לפורום להיפגש עם משפחות ישראליות שכולות (יוסף הוא הבחור מפרק ד', "עלי והנערים במרכז השיקום", שאמר ש"אין חיה כזאת שלום"). יוסף נענה להזמנה.

צביקה ואשתו אילת מצאו את יומניה של בתם המנוחה ובהם שירים שבת-חן כתבה על שלום. הם פרסמו את היומנים בעברית ובערבית. היומנים תורגמו גם לאיטלקית, גרמנית, יפנית והולנדית ועומדים להתפרסם באנגלית. צביקה ואילת הקימו את העמותה להנצחת בת-חן שחק ז"ל, עמותה הפועלת לקידום השלום והסובלנות בחינוך. כתובת אתר העמותה: <http://www.bat-chen.israel.net>

ג'ורג' נבחר לתפקיד סגן ראש עיריית בית לחם. הוא ממשיך להיות פעיל בפורום המשפחות השכולות.

קבוצה 5: על שכול ושינוי

זמן: כ-62 דקות

דמויות: רובי דמלין, עלי אבו עוואד, סמי אל ג'ונדי, צביקה שחק, ג'ורג' סעאדה ושלמה זגמן
נושאים: שכול, אי אלימות, הידברות, סליחה, פיוס ושינוי.

הערה: אפשר, אך לא מומלץ, לקצר את הצפייה ולהשמיט את פרק ה: סמי

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

פרק ב: רובי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול | 5.15 דקות

שאלות:

- מה מטרת פעילותה של רובי בפורום המשפחות השכולות?
- כיצד מתארת רובי את תגובתה כשבנה נהרג?
- מהי השקפתה על נקמה ועל סליחה?
- שאלת סיכום: כיצד משתמשים בשכול אנשים משני הצדדים (פוליטיקאים, מי שחוה שכול ואנשים אחרים)? מה דעתך?

פרק ג: עלי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול, שהיד, מעמד בקהילה | 4.54 דקות

שאלות:

- כיצד מתאר עלי את רגשותיו כשהוא מספר על הרג אחיו?
- למה עלי אומר שהוא היה יכול להיחשב לגיבור בחברה שלו?
- מהו יחסו של עלי לסליחה? השווה זאת ליחסה של רובי לסליחה.
- בראיון אומר יצחק פרנקנטל, ממייסדי פורום המשפחות השכולות, ישראלים צריכים לחשוב למה פלסטינים תומכים במחבלים מתאבדים. לעומתו, המראיין מציע שזו תנועה תרבותית או חברתית בעולם הערבי או המוסלמי. מה דעתכם?
- לדעתך, מה יצחק עונה למראיין? מדוע נחתכה תשובתו בעריכה?
- מה מבטא המושג "שהיד" בציבור הישראלי ומה הוא מבטא בציבור הפלסטיני?
- שאלת סיכום: האם אפשר להידבר כשרואים את המציאות באופן כל-כך שונה?

פרק ד: עלי והנערים במרכז השיקום

נושא: קולות בחברה הפלסטינית | 5 דקות

שאלות:

- מה המחיר שאזרחים מן השורה (לא חיילים או לוחמים) משלמים בסכסוך?
- האם יש הבדלים בין הישראלים והפלסטינים במעורבות האזרחים?
- תארו את ההשקפות השונות על שלום שמשמיעים הבחורים במרכז השיקום. על מה הם לא מסכימים?
- אחד הנערים, יוֹסֵף, טוען ש"אין חיה כזאת שלום". מדוע לדעתך הוא אומר זאת?
- איך עלי מדבר עם הקבוצה הזאת על אי אלימות? האם לדעתך גישתו יעילה?
- למה מתייחס עלי שהוא מדבר על מאבק? מה ההבדל בין גישתו למונחים "מאבק" ו"התנגדות" לבין גישתו של הנער שמתווכח איתו?
- איך משתלבים טיעונים דתיים בוויכוח?
- האם לדעתך גם בצד הישראלי משתמשים בדת כמרכיב בסכסוך?
- שאלת סיכום: האם שמעת במקומות אחרים טיעונים דומים לאלה ששמעת בפרק זה?

"במהלך תקופת המאסר שלי למדתי את ההיסטוריה ואת החוויות של העמים השונים. ראיתי שישנן שיטות שמתאימות לנו כפלסטינים וכבני אדם"

פרק ה: סמי

נושא: שינוי מאלמות להיזברות | 6.15 דקות

שאלות:

- כיצד נסיבות עזב סמי את ביתו?
- כיצד העביר סמי את תקופת מאסרו?
- תארו את השינוי בהשקפתו של סמי.
- מהי מטרת פעילותו של סמי?
- האם לדעתך סמי משלם מחיר חברתי בגלל פעילותו?

פרק ו: צביקה וג'ורג'

נושא: השכול האישי והביטוי הפוליטי, המושג שהיד, צבא ומשמעויותיו

החברתיות | 12.33 דקות

שאלות:

- כיצד מתמודדים עם מוות ושכול בשתי החברות? במה נבדלים הטקסים השונים?
- מדוע לדעתך בחר הסרט להציג את סיפורה של משפחה נוצרית פלסטינית?
- למה הצטרפו צביקה וג'ורג' לפורום המשפחות השכולות?
- מהו מעמדם בקהילות שלהם?
- איך הרגשת כשצפית בהלוויות ובדברים שאמר ג'ורג' לאחר ההלוויה?
- איך מתארים צביקה וג'ורג' את רגשותיהם?
- על אילו גורמים מצביעים צביקה וג'ורג' כגורמים לאלימות ומה הם אומרים על האפשרות שיהיה שלום עם הצד השני?
- איך מתייחס ג'ורג' למושג "שהיד"? איך מכנה צביקה את מי שהרג את בתו?
- איך מתייחסת החברה הישראלית למושג "שהיד"?
- כיצד תופס צביקה את השליחות שלו בשיחה עם בני הנוער? מה הוא מקווה להשיג בשיחה עם בני הנוער?
- כיצד תופס צביקה את הצבא ואת חשיבותו? כיצד משתלבים הרקע הצבאי של צביקה ופעילותו בפורום המשפחות השכולות? כיצד נתפס הצבא בשתי החברות?
- השווה בין הדיון שעורך צביקה עם הילדים בבית הספר בחולון לבין הדיון שעורך עלי עם הנערים במרכז השיקום בבית לחם (פרק ד)
- שאלת סיכום: מה שונה ומה דומה בגישות של צביקה וג'ורג'?

פרק ט: עלי בחברון

נושא: "נורמליזציה", פעילות משותפת, תפיסות של אי אלימות | 8.10 דקות

שאלות:

- כשעלי מבקר במרכז הקהילתי, המנהל מדבר על "נורמליזציה". מה פירושו המושג?
- מה מאתגר את עלי בהצגת פורום המשפחות השכולות בפני פלסטינים?
- מהם הקשיים של החברה הפלסטינית לקבל את פעילותו?
- למה מכונה פעילותו של עלי "נורמליזציה"?
- איך משפיעים קשיים אלה על יכולתו של עלי להפיץ את המסר שהוא רוצה עם הפורום?
- במה שונה התייחסותו של הסרבן לצבא מזו של צביקה?
- מה אומר הסרבן על אי אלימות אצל הפלסטינים? האם אתה מסכימה? איך זה קשור לקשר שלו עם עלי?
- עלי אומר שהוא מוכן להידבר עם כל אחד. מהם היתרונות ומהם החסרונות בגישתו? האם יש מישהו שאיתו אינך מוכנה לדבר? מדוע?

פרק י: שלמה

נושא: שינוי מאלמות להידברות | 12.25 דקות

שאלות:

- ✍ מדוע עבר שלמה עם משפחתו למודיעין? איזה מין ישוב זה מודיעין ואיזה מין ישוב זה אלון שבות? איפה הם נמצאים?
- ✍ מה עמד לנגד עיניו של שלמה בעבר ומה מנחה אותו עכשיו?
- ✍ מהי הסיבה ל"התפכחות" של שלמה? מה מחיר השקפתו החדשה? מהם הקשיים במעבר שלו?
- ✍ איך שלמה ועלי חוו את האינתיפאדה הראשונה? מהי אינתיפאדה?
- ✍ איך לדעתך השפיע המפגש המשותף על עלי ועל שלמה?
- ✍ עלי אומר שפלסטינים פעילי שלום צריכים להיות "כמו הר". למה הוא מתכוון? האם הדבר נכון גם לגבי פעילי שלום ישראלים?
- ✍ השווה בין הערותיהם של שלמה ועל רובי על מכשול הפרדה (שנקרא גם "גדר הפרדה" או "חומה"). מה מטריד אותם כשהם רואים את המכשול?
- ✍ כיצד משפיע המכשול על חייהם של פלסטינים ועל ישראלים? מה השפעתו על פעילותם המשותפת של ישראלים ופלסטינים?
- ✍ מהם ההבדלים בין השמות השונים שניתנים לגדר/מכשול/חומה?
- ✍ איזה שינוי חל בהשקפתו של שלמה על המחסומים לאחר שביקר במחסום? האם טבעי לו להסתכל מקרוב על המחסומים?
- ✍ איזה סוג של מחסומים אתה/מכירה? על איזה מחסומים מדברים משתתפי הסרט? ממה הם נובעים?
- ✍ שאלת סיכום: מה מניע אדם לבחון מחדש את השקפותיו?

אחרית דבר | 5.22 דקות

שני חברים מפורום המשפחות השכולות העבירו את המכתב של רובי למשפחתו של האיש שהרג את בנה. היא מחכה לתשובתם.

עלי ממשיך להפיץ את מסר המאבק הלא-אליים. עלי הזמין את יוסף לפורום להיפגש עם משפחות ישראליות שכולות (יוסף הוא הבחור מפרק ד', "עלי והנערים במרכז השיקום", שאמר ש"אין חיה כזאת שלום"). יוסף נענה להזמנה.

המרכז הירושלמי של "זרעים של שלום", שם עבד סמי וארגן מפגשים לבני נוער ישראלים ופלסטינים - נסגר. סמי מתכנן להשיק בירושלים תוכנית חדשה לדו-קיום.

צביקה ואשתו אילת מצאו את יומניה של בתם המנוחה ובהם שירים שבת-חן כתבה על שלום. הם פרסמו את היומנים בעברית ובערבית. היומנים תורגמו גם לאיטלקית, גרמנית, יפנית והולנדית ועומדים להתפרסם באנגלית. צביקה ואילת הקימו את העמותה להנצחת בת-חן שחק ז"ל, עמותה הפועלת לקידום השלום והסובלנות בחינוך. כתובת אתר העמותה: <http://www.bat-chen.israel.net>

ג'ורג' נבחר לתפקיד סגן ראש עיריית בית לחם. הוא ממשיך להיות פעיל בפורום המשפחות השכולות.

שלמה עזב את עולם העסקים ועובד בתחום ההידברות הבין-דתית. הוא ומשפחתו גרים במודיעין.

"התפקחתי ואני רואה
דברים שקודם הייתי
עיוור להם"

קבוצה 6: עלי ורובי

זמן: כ-19 דקות

דמויות: רובי דמלין, עלי אבו עוואד

נושאים: שכול, אי אלימות

והידברות

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

פרק ב: רובי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול | 5.15 דקות

שאלות:

- מה מטרת פעילותה של רובי בפורום המשפחות השכולות?
- כיצד מתארת רובי את תגובתה כשבנה נהרג?
- מהי השקפתה על נקמה ועל סליחה?
- שאלת סיכום: כיצד משתמשים בשכול אנשים משני הצדדים (פוליטיקאים, מי שחוה שכול ואנשים אחרים)? מה דעתך?

פרק ג: עלי ופורום המשפחות השכולות

נושא: שכול, שהיד, מעמד בקהילה | 4.54 דקות

שאלות:

- כיצד מתאר עלי את רגשותיו כשהוא מספר על הרג אחיו?
- למה עלי אומר שהוא היה יכול להיחשב לגיבור בחברה שלו?
- מהו יחסו של עלי לסליחה? השווה זאת ליחסה של רובי לסליחה.
- בראיון אומר יצחק פרנקנטל, ממייסדי פורום המשפחות השכולות, שישראלים צריכים לחשוב למה פלסטינים תומכים במחבלים מתאבדים. לעומתו, המראיין מציע שזו תנועה תרבותית או חברתית בעולם הערבי או המוסלמי. מה דעתכם?
- לדעתך, מה יצחק עונה למראיין? מדוע נחתכה תשובתו בעריכה?
- מה מבטא המושג "שהיד" בציבור הישראלי ומה הוא מבטא בציבור הפלסטיני?
- שאלת סיכום: האם אפשר להידבר כשרואים את המציאות באופן כל-כך שונה?

אחרית דבר | 5.22 דקות

עלי ממשיך להפיץ את מסר המאבק הלא-אלים. עלי הזמין את יוסף לפורום להיפגש עם משפחות ישראליות שכולות (יוסף הוא הבחור מפרק ד', "עלי והנערים במרכז השיקום", שאמר ש"אין חיה כזאת שלום"). יוסף נענה להזמנה.

הצלף שהרג את בנה של רובי נתפס ונכלא. לאחר התלבטות ארוכה היא כתבה מכתב למשפחתו. שני חברים פלסטינים מפורום המשפחות השכולות העבירו את המכתב של רובי למשפחתו של האיש שהרג את בנה. היא מחכה לתשובתם.

קבוצות בעלות שני פרקים בלבד:

שימו לב! הקבוצות הבאות מורכבות מהמבוא ומפרק נוסף, שעומד בפני עצמו (פרק ה: סמי, פרק ז: חלונות, פרק ג: עלי ופורום המשפחות השכולות, פרק ו: צביקה וג'ורג')

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

קבוצה 7: סמי

זמן: כ-15 דקות

דמויות: סמי אל ג'ונדי

נושאים: אי אלימות, הידברות,

שינוי.

פרק ה: סמי

נושא: שינוי מאלמות להיזכרות | 6.15 דקות

שאלות:

- ❑ באילו נסיבות עזב סמי את ביתו?
- ❑ כיצד העביר סמי את תקופת מאסרו?
- ❑ תארו את השינוי בהשקפתו של סמי.
- ❑ מהי מטרת פעילותו של סמי?
- ❑ האם לדעתך סמי משלם מחיר חברתי בגלל פעילותו?

אחרית דבר | 5.22 דקות

המרכז הירושלמי של "זרעים של שלום", שם עבד סמי וארגן מפגשים לבני נוער ישראלים ופלסטינים - נסגר. סמי מתכנן להשיק בירושלים תוכנית חדשה לדו-קיום.

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- ❑ כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- ❑ איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- ❑ כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

פרק ז: חלונות

נושא: פחדים, האתגרים שבמפגש | 6.3 דקות

שאלות:

- ❑ מהם הקשיים במפגש משותף בין ישראלים ופלסטינים? היכן יכול להיערך מפגש כזה?
- ❑ מדוע קבעו רותי ועזיז להיפגש באירתח?
- ❑ למה הישראלים איחרו בחמש שעות למפגש?
- ❑ מה מתסכל את הישראלים ואת הפלסטינים בפרק הזה?
- ❑ רותי אומרת שלישראלים יש פחד עמוק ומובנה בגלל ההיסטוריה. למה היא מתכוונת?
- ❑ האם הפלסטינים מבטאים אף הם פחדים שמבוססים על אירועי העבר? ממה הם חוששים?
- ❑ האם יכולים הפחדים או החששות האלה להוביל להבנה של הישראלים והפלסטינים זה את זה? אם כן, כיצד?
- ❑ האם יכולים הישראלים והפלסטינים לגבור על הפחדים? כיצד?
- ❑ על אילו מכשולים צריכים הישראלים והפלסטינים להתגבר כדי להיפגש פנים אל פנים?
- ❑ שאלת סיכום: הפרק עוסק בפחדים. אילו פחדים מבטאים פלסטינים וישראלים ואילו השלכות יש לפחדים אלה, לפי הפרק.

אחרית דבר | 5.22 דקות

עזיז נעצר על ידי שירותי הביטחון הישראלים לאחר שאדם מאזור מגוריו פוצץ עצמו במועדון בתל אביב. הוא הוחזק במעצר כמה שבועות, בלי שהוגש נגדו כתב אישום, וסבל יחס משפיל. רותי פעלה בלא ליאות להביא לשחרורו. השופט הצבאי קבע כי אין עילה להמשך מעצרו והורה לשחררו. מרכז חדש של "חלונות" נפתח ליד מחנה הפליטים טול-כרם.

קבוצה 8: חלונות

זמן: כ-15 דקות

דמויות: רותי עצמון ועזיז טנג'י (במפגש חלונות)

נושאים: פחדים ואתגרים של ישראלים ופלסטינים במפגש משותף

"מעולם לא היה לי קשר משמעותי עם פלסטינאים"

"בשביל להיות פלסטיני ולהיות פעיל שלום אתה צריך להיות כמו הר"

פרק א: מבוא - סמי ושלמה

נושא: חווית המציאות | 3.26 דקות

שאלות:

- כיצד חווים סמי ושלמה את המעבר במחסום? במה שונות חוויותיהם?
- איך מתאר שלמה את המחסומים ואיך מתאר אותם סמי?
- כיצד משפיעים המחסומים על חייהם של ישראלים ופלסטינים?

פרק ו: צביקה וג'ורג'

נושא: השכול האישי והביטוי הפוליטי, המושג שהיד, צבא ומשמעויותיו

החברתיות | 12.33 דקות

שאלות:

- כיצד מתמודדים עם מוות ושכול בשתי החברות? במה נבדלים הטקסים השונים?
- מדוע לדעתך בחר הסרט להציג את סיפורה של משפחה נוצרית פלסטינית?
- למה הצטרפו צביקה וג'ורג' לפורום המשפחות השכולות?
- מהו מעמדם בקהילות שלהם?
- איך הרגשת כשצפית בהלוויות ובדברים שאמר ג'ורג' לאחר ההלוויה?
- איך מתארים צביקה וג'ורג' את רגשותיהם?
- אילו גורמים מזהים צביקה וג'ורג' כגורמים לאלימות ומה הם אומרים על האפשרות שיהיה שלום עם הצד השני?
- איך מתייחס ג'ורג' למושג "שהיד"? איך מכנה צביקה את מי שהרג את בתו?
- איך מתייחסת החברה הישראלית למושג "שהיד"?
- כיצד תופס צביקה את השליחות שלו בשיחה עם בני הנוער? מה הוא מקווה להשיג בשיחה עם בני הנוער?
- כיצד תופס צביקה את הצבא ואת חשיבותו? כיצד משתלבים הרקע הצבאי של צביקה ופעילותו בפורום המשפחות השכולות? כיצד נתפס הצבא בשתי החברות?
- שאלת סיכום: מה שונה ומה דומה בגישות של צביקה וג'ורג'?

אחרית דבר | 5.22 דקות

צביקה ואשתו אילת מצאו את יומניה של בתם המנוחה ובהם שירים שבת-חן כתבה על שלום. הם פרסמו את היומנים בעברית ובערבית. היומנים תורגמו גם לאיטלקית, גרמנית, יפנית והולנדית ועומדים להתפרסם באנגלית. צביקה ואילת הקימו את העמותה להנצחת בת-חן שחק ז"ל, עמותה הפועלת לקידום השלום והסובלנות בחינוך. כתובת אתר העמותה: <http://www.bat-chen.israel.net>

ג'ורג' נבחר לתפקיד סגן ראש עיריית בית לחם. הוא ממשיך להיות פעיל בפורום המשפחות השכולות.

"את כל הדרכים האחרות כבר ניסינו; כבשנו, נצחנו ועדיין אין שלום"

טופס משוב

אנו מודים לך על המשוב ונשמח לשפר את הערכה ולהציע הצעות נוספות על סמך המשוב.
נא לשלוח את המשוב לכתובת nekudatmotza@justvision.org

שם _____

בית ספר/ארגון _____

כתובת _____

מדוע החלטת להשתמש בערכה? _____

ספרי לנו קצת על ההקרנה ועל הדיון _____

האם הקרנת את הסרט כולו או קבוצת פרקים? _____

אם בחרת בקבוצת פרקים, באיזה קבוצה בחרת? מדוע? _____

מהי התרשמותך מצירוף הפרקים בקבוצה שבחרת ומהשאלות המוצעות? _____

האם השאלות שהצענו לדיון תרמו לתהליך ההכנה שלך (המורה/המנחה) לפעילות? _____

האם גיוונת את הפעילויות שהוצעו בערכה או הוספת עליהן? _____

האם תמליצי לאחרים להשתמש בערכה? _____

מה כדאי לשמר? _____

מה כדאי לשפר? _____

הערות נוספות _____